

El bufet

(ALDC, II, 326. El bufet)

Els noms més estesos per a designar el ‘moble de menjador per a deixar la vaixel·la de taula, tovalles, tovallons...’ són *bufet*, *armari*, *aparador*, *-a*.

Aparador és der. de *parar* ‘preparar, disposar, fornir’, substantivat amb el suf. *-ador* (< llat. *-ATORE*) (*parador*, s. XVI; *aparador*, *parador*, s. XVII): de ‘lloc on s’exhibien les mercaderies’ ha passat a ‘moble on es deixa la vaixel·la’; el mall. i l’eiv. prefereixen el femení (*a*)*aparadora*. *Bufet*, documentat des del s. XVII, prové del fr. *buffet* (pron. amb [y] en ross.) i després ‘escudeller’ (s. XVII). *Armari*, amb les var. *asmari* i *almari*, per dissimilació de ròtiques, era inicialment un ‘clos de pare on es tenien a mà les armes’, destinat després a guardar-hi objectes metàl·lics, i també aliments; per a distingir-lo del genèric, alguns parlars el desambigüen amb determinants com *armari cantoner* 37, *armari de la cuina* 67, *armari amb vidres* 72 o *armari de vidres* 97, *armari de la vaixel·la* 108, *armari raconer* 109, *armari bufet* 136, *armari per a l’obra* 146, *armari de lleixes* 149, *armari alacena* 154. El referent és d’aparició tardana, usat primerament en les cases de famílies benestants i de procedència forana, com ho indiquen alguns noms importats (*bufet*, *credença*). Abans, eren mobles més senzills o simples

posats per a col·locar els plats, les culleres, les escudelles, etc., i eventualment escórrer-los, com confirmen els noms de caràcter més local donats pels informadors com a resposta: *cullerer* 71, marcat d’arcaic; *escudeller* 161, 170 (var. *escudiller* 91), *plater* 106, *rasteller* 33, pròpiament ‘escorreplats’ (< ‘bastiment dividit en departaments’), *lleixa* 131, *estanyera* 2, 3, 5 (de l’oc. *estanhier*, pròpiament ‘aparador amb vaixel·la d’estany’). El moble utilitzat podia ser un prestatge (*estanteria* 131), un calaix (*caixó* 90), una calaixera (*còmoda* 138, del cast., que ho prengué del fr. [*armoira*] *commode*), una cambreta o un armari empotrat on es guarden els comestibles (*rebot* 124 < llat. *REPOSTUM* ‘cosa guardada’; *dispensa* 100, de l’aragonès; val. *alacena* 158, 169, 171, 172, 175, 176, 178, del cast., que ho prengué de l’àrab *HAZÈNA*); *placard* 6, del fr. *Trinxant* (del fr. ant. *trenchier*, mod. *trancher*), pròpiament era un moble per a trinxar-hi les viandes i *tinell* 144, dim. de *tina*, va passar de ‘caixa de vaixelles’ a ‘armari de vaixelles’. L’alg. ha manllevat *credença* 85 a l’it. (tot i que en cat. ant. s’usava el mot) i *almuar* 85 al fr. *armoira*.

Bufet, *armari* (des del *DG*₁, 1932) i *aparador*, *aparadora* (des del *DIEC*₁, 1995) són mots normatius.

